

2010 YILINDA ÜNİVERSİTELERİMİZİN MÜHENDİSLİK BÖLÜMLERİNE KAYIT YAPTIRAN ÖĞRENCİLERİN ÖSS PROFİLİ ve ÇEŞİTLİ BİLGİLER

Günümüzde yüksek öğretime girmek zor. Liseyi bitiren her beş gençten dördünün daha ileri bir eğitim görme olanağı bulunmuyor. Her yıl yaklaşık 1,9 milyon genç üniversite kapılarına dayanıyor. Plansızlığın her alanda egemen olmaya başladığı ülkemizde, bunun en yaralayıcı sonuçlarından birisi, yüksek öğretimde ve onun bir parçası olan mühendislik öğretim/eğitiminde gözlenmektedir. Yıllardır mühendislik eğitimi veren kurumlar “kriterlere uymuyor” denilerek kapatılırken, hangi kriterlere uygun olduğu belli olmayan üniversitelerin mühendislik bölümlerini giderek çoğalmaktadır.

Dünya eğitim sektörü yıllık 2 trilyon dolarlık bir pazar durumundadır. Dünya toplam ticareti üzerinden dolaşıma giren paranın 1997 rakamları ile 5,47 trilyon dolar olduğu düşünülürse, eğitim üzerinden dolaşıma giren 2 trilyon doların çekiciliği kendiliğinden anlaşılır. Dünya ölçüsünde eğitim, sağlık vb. sosyal hizmet alanlarının geniş çaplı tasfiyesinin yaygınlaşmaya başladığı bir dönemdeyiz. Bugün üniversitelerimizde yaşanan yapısal dönüşümleri anlayabilmenin, bu politikalara karşı güçlü bir mücadele verebilmenin ön koşulu kuşkusuz, dünya ölçüsünde yaygınlaşan bu neo-liberal politikaları anlayabilmekten geçmektedir.

Böylesine bir ortamda ülke gerçeğinin çok ötesinde ve çok üstünde bir grup genç insan her yıl ÖSS ile üniversitelerimizin mühendislik fakültelerine girmek istemektedir. İhtiyacın ve gereksinimin çok üzerinde bölüm ve kontenjan bulunan bu fakültelerde bir talep fazlalığı ve yığılma mevcuttur.

Ülkemizde mühendislik eğitimiyle ilgili en önemli çarpıklık bu eğitimin yaklaşık 71 değişik dalda sürdürülüyor olmasıdır. Şu anda Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği’nde kayıtlı 68 ayrı mühendislik diploması mevcuttur. Özellikle son yıllarda birtakım moda sözcüklerin öğrenciye daha çekici gelebileceği düşüncesiyle alışılmış tanımların çok dışına çıkılarak yeni mühendislik bölümleri açılmıştır. Bunlara büyük ölçüde Türkiye’ye özgü olan ve eskiden beri sürdürüle gelen matematik, fizik, işletme mühendislikleri gibi bölümleri de eklediğimizde ortaya sözü edilen çarpıklık daha açık ortaya çıkmaktadır.

Ülkemizdeki yükseköğretim kurumlarının sayısında son on yılda büyük artışlar olmuş; buna karşın yükseköğretim kurumlarının fiziki altyapı ve makina-teçhizat ihtiyaçları aynı oranda karşılanamamıştır. Ayrıca mühendislik bölümlerine ait öğrenci kontenjanlarının sürekli artırılması sonucu mevcut altyapı giderek daha fazla zorlanmaya başlamıştır. Öte yandan mühendislik fakültelerinin karşı karşıya buldukları çok daha ciddi bir tehdit vardır: bu tehdit öğretim elemanı temininde yaşanan güçlüktür.

Bütün bu olumsuzluklara rağmen ülkemizde mühendislik eğitiminde batı toplumlarına göre çok önemli bir fark, Avrupa ve Amerika’da mühendislik fakültelerine kayıtlar büyük düşüşler gösterirken, Ülkemizde mühendislik hala en fazla istenilen meslek olmaktadır. Ancak bunun doğal sonucu olarak iyi yetişmiş kapasiteli öğrencilerimiz yurt dışında iyi imkanlarla iş bulabilmekte ve “beyin göçü” hızla sürmektedir.

Ülkemizde genelde üniversite eğitimi, özelde ise mühendislik eğitimi, ekonominin gelişiminden üniversite idaresine, genel devlet politikalarından eğitim politikalarına pek çok sorunla birlikte gelişmiş, şekillenmiştir. Aşağıda sunulan bu çalışmada geleceğe yönelik bir takım sonuç ve hedefler çıkarmadan önce, bugünün bir fotoğrafını çekmeyi amaçlamaktadır.

Mevcut durum verileri ve tabloları bu çalışmanın ana çatısını oluşturmaktadır. Bunun nedeni değerlendirme ve sonuçlarını oluşturabilmek için temel malzemeyi sağlamaktır. Bir diğer neden ise ilgilenen olursa daha sonraki yıllarda değişen, yenilenen rakamlarla revize edilebilecek temel bir kurgu oluşturmaktır.

1 - ÜLKEMİZDEKİ MEVCUT ÜNİVERSİTE ve MÜHENDİSLİK EĞİTİMİ

Günümüzde yüksek öğrenim veren 102 devlet üniversitesi, 61 vakıf üniversitesi olmak üzere 163 üniversite bulunmaktadır. Enstitü, askeri okullar ve akademiler ile bu sayı 172'ye ulaşmaktadır. Bu üniversitelerden devlet üniversitelerinde 95, vakıf üniversitelerinde 52 olmak üzere toplam 147 üniversitede mühendislik eğitimi görülmektedir.

Mühendislik fakülteleri olmayan devlet üniversiteleri; Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi (1882), Adıyaman Üniversitesi (2006), Amasya Üniversitesi (2006), Ardahan Üniversitesi (2008), Giresun Üniversitesi (2006), Kayseri Abdullah Gül Üniversitesi (2010), Türk-Alman Üniversitesi (2010)

Mühendislik fakültesi olmayan vakıf üniversiteleri; Ankara Bilge Üniversitesi (2011), Alanya Hamdullah Emin Paşa Üniversitesi (2011), Ankara Altınkoza Üniversitesi (2011), Bezm-i Alem Vakıf Üniversitesi (2010), Çağ Üniversitesi (1997), İstanbul Bilim Üniversitesi (2006), Şifa Üniversitesi (2011), Ufuk Üniversitesi (1999). Mühendislik eğitimi vermeyen tüm bu üniversiteler çoğunlukla tıp ve sağlık bilimleri orijindir.

Ülkemizde bulunan 163 üniversitenin 147'sinde bulunan mühendislik eğitimleri, mühendislik, mühendislik-mimarlık ve doğa bilimleri ve mühendislik fakültelerinin çatısı altında yürütülmektedir. 2010 yılında üniversitelerin bu mühendislik fakültelerinde bulunan 1.559 programa 71.330 öğrenci yerleştirilmiştir.

Tablo 1 – Türkiye’de Yüksek Öğrenim Kontenjanları ve Yıllık Artış Oranları

	TÜRKİYE		LİSANS EĞİTİMİ		MÜH. EĞİTİMİ	
	ÖĞRENCİ	%	ÖĞRENCİ	%	ÖĞRENCİ	%
2001	406.686	100	164.977	100	26.738	100
2002	455.485	111	170.473	103	27.182	101
2003	613.337	150	176.612	107	28.190	105
2004	541.625	133	187.345	113	30.131	112
2005	591.328	145	197.087	119	31.367	117
2006	662.310	162	203.932	123	32.603	121
2007	636.527	156	187.967	113	30.617	114
2008	659.690	162	205.054	124	34.860	130
2009	869.619	213	269.868	163	46.825	175
2010	848.894	208	304.113	184	52.617	196
2011	835.915	205	344.843	209	63.963	239

Yukarıdaki tabloda son 10 yıl içinde yüksek öğrenim kontenjanları ve artış oranları, sayı ve yüzde temelinde gösterilmiştir. Yüzde sütununda 2001 yılındaki öğrenci kontenjanları 100 birim kabul edilerek, yıllar itibarı ile kontenjan artışları yıllık artışları ile gösterilmiştir. Bu tabloya sadece Türkiye’de bulunan devlet ve vakıf üniversiteleri ile enstitüler dahil edilmiştir. Tabloda giriş sınavı ÖSYM tarafından yapılan ve TC uyrukluların da yerleştiği Azerbaycan,

Kırgızistan, Kazakistan, Bosna-Hersek üniversiteleri ile Kuzey Kıbrıs'ta öğretim veren 6 üniversite ve kontenjanları tabloya dahil edilmemiştir.

Bu tabloda özellikle 2007 yılında genel eğilime aykırı olarak bir sapma gözlenmektedir. 2007 yılında öğrenci seçme sınavında yaşanan değişiklikten dolayı bazı kontenjan değişiklikleri yaşanmış ve özellikle vakıf üniversitelerinde bazı bölümler kapatılmıştır.

Bu tablodan da görüleceği gibi ülkemizdeki üniversite kontenjanları ile 4 yıllık lisans eğitimi toplamda birbirine çok yakın oranlarda artmıştır. Ancak yıllar itibarı ile tablo incelendiğinde birçok yılda farklı değişim oranlarına rastlanılmaktadır. Mühendislik fakültesi kontenjanları da ülkemizdeki genel kontenjanlardan ve lisans eğitiminden çok da farklı bir seyir izlememiş, ancak son dört yıl içinde sayıları hızla artan vakıf üniversiteleri ve bu üniversiteleri bağlı yeni mühendislik disiplinlerinin açılması ile kontenjanlar hızla artmıştır.

Tablo 2 – Mühendislik Kontenjanlarının Diğer Meslek Branşları ile Kıyaslanması

	2001	2011	Yüzde
Sosyal Bilimler	9.066	30.429	335
Mühendislik	26.738	63.963	239
Mimarlık	1.335	3.145	235
Sanat	2.860	6.603	230
İşletme	11.829	26.808	226
Hukuk	4.027	9.037	224
TOPLAM (Lisans)	164.977	344.843	209
Diş Hekimliği	959	1.998	208
Ekonomi	7.974	15.055	188
Tıp	4.589	8.259	179
Şehir ve Bölge Planlama	422	681	161
Eğitim (Öğretmenlik)	47.773	67.972	142

Bu tabloda 2001-2011 yılları arasında mühendislik fakültelerindeki kontenjan artışları ile diğer meslek branşlarındaki artışlar kıyaslamalı olarak ele alınmıştır. Yine bu tabloya sadece Türkiye'de bulunan devlet ve vakıf üniversiteleri ile enstitüler dahil edilmiştir. Tabloda giriş sınavı ÖSYM tarafından yapılan ve TC uyrukluların da yerleştiği Azerbaycan, Kırgızistan, Kazakistan, Bosna-Hersek üniversiteleri ile Kuzey Kıbrıs'ta öğretim veren 6 üniversite ve kontenjanları tabloya dahil edilmemiştir.

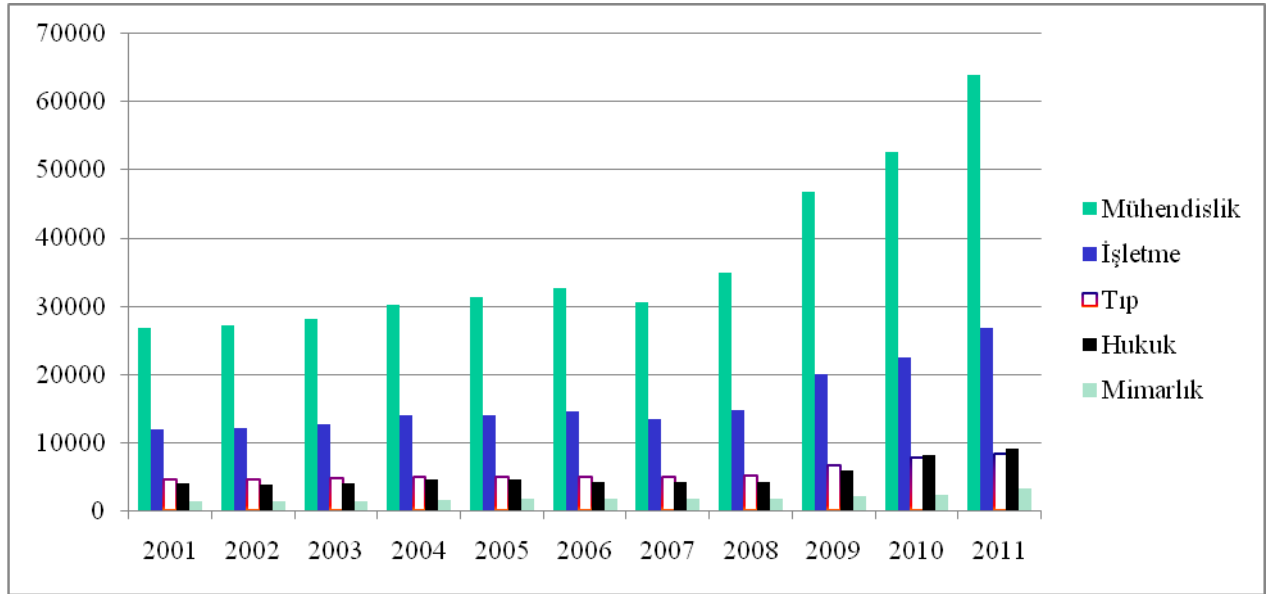
Bu tabloda Sosyal Bilimler başlığı altında üniversitelerin Felsefe, Tarih, Coğrafya, İlahiyat, Psikoloji, Sosyoloji, Antropoloji, Arkeoloji, Sanat Tarihi ve Halkbilimi bölümleri, Sanat başlığı altında Sanat, Resim, Heykel, Sahne ve Görüntü Sanatları, Sinema, TV, Fotoğraf, Müzik, El Sanatları, Plastik Sanatlar ve Uygulamalı Sanatlar bölümleri ele alınmıştır.

Çeşitli mesleki branşlarıdaki 10 yıllık kontenjan artışları değerlendirildiğinde en fazla artışın 2001 yılında 9.066 olan kontenjanın, 2011 yılında 30.429 kişi olması ile Sosyal Bilimlerde yaşandığı gözlenmektedir. Gazetede köşesi olan bir eğitimcinin ifadesi ile Sosyal Bilimlerinde bölüm açabilmek için "1 sınıf, 1 Hoca, 30 kolçaklı sandalye" yeterlidir. Sosyal Bilimlerdeki bu artış oranı % 335 ile uzak ara ilk sırada bulunmaktadır. Yüzde artış oranlarına göre ikinci sırada % 239'luk oran ile mühendislik, % 235'lik oranı ile mimarlık izlemektedir. Ülkemizdeki % 209'luk lisans eğitim ortalamasının üzerinde bulunan diğer meslek alanları Sanat (% 230), İşletme (% 226) ve Hukuk (% 224) dur.

Bu tabloda dikkati çeken bir diğerk hususta tıp ve öğretmenlik gibi devletin sürekli ihtiyaç duyduğu ve iş konusunda devlet garantisi bulunan, bu nedenle popülaritesi ve ÖSS puanı yüksek mesleklerin kontenjan artış oranlarının düşük olmasıdır.

Mühendislik, mimarlık, işletme gibi diploma fazlalığı olan ve işsizlik yaşanan mesleklerde ihtiyacın çok üzerinde öğrenci alınırken, açık olduğu bilinen doktorluk ve öğretmenlik gibi branşlarda çok daha düşük artışlar söz konusudur. Biraz sonraki detaylarda da görüleceği gibi diğerk meslek branşları ve mühendislik disiplinlerinde de olduğu gibi planlı ve programlı bir kontenjan artışının gözetildiği söylenemez.

Grafik 1 – Mühendislik ve Bazı Branşların Kontenjan Artışları

Bu grafikte de rahatlıkla görülebileceği gibi özellikle son 4 yılda başta mühendislik olmak üzere tüm meslek branşlarında önemli bir kontenjan artışı yaşanmıştır. Tablo - 2'nin daha iyi anlaşılabilmesi için, rakamlara bir de aşağıdaki şekilde bakılmasında fayda vardır.

Tablo 3 - Eğitim Fakülteleri (Öğretmenlik) Hariç Kontenjanlar

	2001	2011	Yüzde
Sosyal Bilimler	9.066	30.429	335
Mühendislik	26.738	63.963	239
Mimarlık	1.335	3.145	235
TOPLAM ve ORT. (Lisans)	117.204	276.871	235
Sanat	2.860	6.603	230
İşletme	11.829	26.808	226
Hukuk	4.027	9.037	224
Diş Hekimliği	959	1.998	208
Ekonomi	7.974	15.055	188
Tıp	4.589	8.259	179
Şehir ve Bölge Planlama	422	681	161

En fazla kontenjana sahip olmasına rağmen son 10 yıl içinde en az kontenjan artışı yaşanan Eğitim Fakülteleri (öğretmenlik) bu tablodan çıkartıldığında özellikle lisans eğitimi ortalama oldukça artmaktadır. 2011 kontenjanı 68.000 olan eğitim fakültesi branşlarını çıkardığımızda % 209 olan 4 yıllık lisans eğitim ortalaması % 235'e çıkmaktadır. Bu rakam ise mühendislik ve mimarlık fakültelerinin artış oranlarına çok yakındır.

2- MÜHENDİSLİK BÖLÜMLERİNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRMELER

2010 yılı ÖSYM Tercih Kılavuzunda 78 ayrı mühendislik diploması veren bölüm bulunmaktadır. TMMOB kayıtlarına göre YÖK tarafından eşdeğer diploma olarak belirlenen ve yurtdışından alınan 160'ın üzerinde mühendislik ve müdavili diplomanın var olduğu bilinmektedir. Bu kadar farklı mühendislik diplomasının bulunduğu bir ortamda çok doğal olarak bazı diplomaların multidisipliner olduğu ve kategorize etmenin zorluğu muhakkaktır. Bu nedenle çalışma içinde yer alan tablo ve grafikler bu diplomaların TMMOB'ne bağlı odalara kayıt edilmelerine göre sınıflandırılmıştır. Ancak Elektrik Müh. Odasına kayıtlı Bilgisayar Mühendisliği ile Makine Müh. Odasına kayıtlı Endüstri ve Uçak mühendislikleri bölümleri bu değerlendirmenin dışında tutulmuşlardır.

Tablo 4'de TMMOB'ne bağlı Odalar baz alınarak 2001-2011 yılları arasındaki mühendislik bölümlerine ait kontenjan artışları verilmiştir.

Tablo 4 - Mühendislik Programları Kontenjanları 2001-2011

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	%
Fizik	0	0	0	0	0	0	282	1176	1349	1435	1691	599
Orman	682	721	728	748	808	969	389	5890	6119	6826	2001	293
Bilgisayar	2247	2224	2398	2968	3205	3414	2964	3313	4485	5339	6424	285
Metalurji	661	679	732	744	741	746	781	803	1061	1355	1879	284
Çevre	1174	1170	1238	1276	1317	1393	1471	1734	2195	2433	2994	255
Jeofizik	409	452	481	493	556	611	409	657	824	874	1020	249
Makina	3912	4125	4252	4466	4500	4633	4596	4762	7068	7820	9350	239
Toplam	26738	27182	28190	30131	31367	32603	30617	34860	46825	52617	63963	239
Kimya	1150	1209	1362	1463	1498	1483	1576	1699	2077	2473	2741	238
Jeoloji	1286	1350	1432	1451	1422	1514	999	1673	2366	2496	2995	232
Elektrik	3426	3334	3536	3618	3896	3977	3843	4235	5756	6261	7860	229
Harita	561	552	566	593	641	643	712	692	966	1173	1279	227
Endüstri	2001	1876	2083	2236	2459	2635	2395	2719	3385	3735	4489	224
Gıda	1042	1146	636	643	875	917	1008	1127	1502	1812	2338	224
İnşaat	3187	3157	3276	3411	3527	3626	3341	3489	5209	5491	6698	210
Maden	897	958	986	1044	1050	1087	540	1159	1513	1614	1879	209
Petrol	88	89	90	93	84	84	101	135	133	139	173	196
Meteoroloji	33	31	40	39	37	38	56	58	63	61	62	187
Uçak	230	284	285	259	258	254	276	248	313	382	430	186
Tekstil	601	654	729	845	811	827	820	828	1088	1067	1113	185
Ziraat	4080	4116	4817	5164	5216	5322	2746	335	399	399	7295	178
Gemi	490	479	524	538	444	569	344	369	464	632	708	144

2000'li yılların başından itibaren özellikle vakıf üniversitelerinin ve kontenjanlarının artması nedeni ile özellikle bazı mühendislik disiplinlerinde önemli kontenjan artışları yaşanmıştır. Ancak Jeoloji, Metalurji, Maden, Orman, Harita, Jeofizik, Fizik, Uçak ve Meteoroloji gibi

mühendislik bölümlerinde hâlihazırda vakıf üniversitesi bulunmadığından kontenjan artışları sadece devlet üniversiteleri ile sınırlı kalmıştır.

Bu tabloda dikkatimiz çeken Fizik Mühendisliği bölümleri 2007 yılından bu yana öğrenci kabul ettiğinden ve birçok üniversitedeki Fen-Edebiyat Fakültelerine bağlı Fizik bölümlerinin, Fizik Mühendisliği Bölümlerine dönüştürüldüğünden değerlendirilmeye tabii tutulmamıştır.

İşsizlik oranı çok yüksek olan Ziraat Mühendisliği ve bölüm sayıları çok az sayıda olan bazı bölümler dışarıda bırakıldığında mühendislik disiplinleri arasındaki kontenjan artışları birbirine çok yakın ve ortalama civarındadır. % 239 olan ortalama kontenjan artışının üstünde Makine ve Bilgisayar mühendisliği gibi kontenjanları hayli yüksek olan 6 bölüm bulunurken, ortalamanın hemen altında Kimya, Elektrik ve İnşaat gibi bu rakamın iki katından fazla 14 bölüm bulunmaktadır.

Aşağıda yer alan Tablo – 5’de bu mühendislik disiplinlerine ait 2010 yılı kontenjanları gösterilmiştir. Bu tabloda kullanılan kategorilerde Devlet Üniversiteleri Normal Öğretim (Gündüz Eğitimi), II. Öğretim (Gece Eğitimi) ve Diğer Eğitimler başlığı altında sınıflandırılmıştır. Diğer Eğitimler kapsamında; Uzaktan Eğitim, Teknoloji Fakülteleri, Mesleki ve Teknik Öğrenim Kurumları ele alınmıştır.

Vakıf Üniversiteleri Bölümünde ise bu üniversitelere ait Tam Burslu, % 50 Burslu, % 25 Burslu ve Normal Eğitim programları ele alınmıştır. Tüm bu kontenjanlara Okul Birincisi kontenjanı, Engelli Öğrenci kontenjanı ve TUBİTAK Bursu kontenjanları da dahil edilmiştir. Bunların dışında bazı vakıf ve devlet üniversitelerinde yurt dışındaki anlaşmalı üniversite ve vakıflarla birlikte UOLP-SUNY Fredonia, UOLP-SUNY Buffalo, UOLP-Montana State Bozeman burslarına öğrenci kabul edilmektedir.

Yine TMMOB’ne bağlı Odalar temelinde ele alınan bu çalışmada, tabloda yer alan mühendislik disiplinleri tek bir çatı altında toplanmıştır. Buna göre Gemi; Gemi İnşaatı ve Gemi Makineleri Mühendisliği ile Gemi ve Deniz Teknolojisi Mühendisliği bölümlerini içermektedir. Harita; Harita ve Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisliği bölümlerini içermekte, Jeoloji; Jeoloji ve Hidrojeoloji bölümlerini içermekte, Kimya; Kimya ve Kimya-Biyoloji Mühendisliği bölümlerini içermekte, Petrol; Petrol ve Doğalgaz Mühendisliği bölümlerini içermekte, Orman; Orman ve Orman Endüstri Mühendisi bölümlerini içermekte, Uçak; Uçak, Havacılık ve Uzay Mühendislikleri bölümlerini içermektedir.

Bu disiplinlerin dışında daha kalabalık bir hüviyete sahip olan Elektrik; Elektrik, Elektronik, Elektronik ve Haberleşme Mühendisliği ve Elektrik-Elektronik bölümlerini içermekte, Ziraat; Bahçe Bitkileri, Bitki Koruma, Su Ürünleri, Süt Teknolojileri, Tarım Ekonomisi, Tarım Makineleri, Tarımsal Yapılar, Tarla Bitkileri, Toprak Bilimi, Zootekni bölümlerini içermektedir.

Tablo 5 - Mühendislik Programları ve Kontenjanları 2010

	DEVLET ÜNİVERSİTELERİ								VAKIF ÜNİVERSİTELERİ										TOPLAM		
	Normal Öğ.		II. Öğr.		Diğerleri		TOPLAM		Tam Burs		%50 Burs		%25 Burs		Normal Eği		TOPLAM				
	PRO	KON	PRO	KON	PRO	KON	PRO	KON	PRO	KON	PRO	KON	PRO	KON	PRO	KON	PRO	KON	PRO	KON	%
Bilgisayar	43	2915	15	1062	4	232	62	4209	40	402	31	540	13	154	45	1924	129	3020	191	7229	10,1
Çevre	31	1851	14	914	0	0	45	2765	3	17	4	72	0	0	8	136	15	225	60	2990	4,1
Elektrik	54	3865	29	2086	8	291	91	6242	35	341	31	489	11	142	40	1615	117	2587	208	8829	12,3
Endüstri	36	2274	7	470	2	142	45	2886	31	334	26	437	8	77	28	1285	93	2133	138	5019	7,0
Fizik	5	335	1	88	0	0	6	423	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	423	0,6
Gemi	6	248	1	77	0	0	7	325	1	6	0	0	0	0	1	24	2	30	9	355	0,5
Gıda	35	2171	12	709	0	0	47	2880	2	17	2	26	1	10	4	132	9	185	56	3065	4,3
Harita	10	647	8	544	0	0	18	1191	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	18	1191	1,6
İnşaat	46	3457	30	2325	4	114	80	5896	10	67	7	88	3	33	13	731	33	919	113	6815	9,5
Jeofizik	11	631	5	335	0	0	16	966	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	16	966	1,3
Jeoloji	32	1989	16	1047	0	0	48	3036	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	48	3036	4,2
Kimya	27	1863	8	588	0	0	35	2451	4	39	3	71	1	16	6	106	14	232	49	2683	3,7
Maden	19	1211	8	566	0	0	27	1777	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	27	1777	2,5
Makine	54	4464	40	3416	10	312	104	8192	15	131	15	239	6	63	17	603	53	1036	157	9228	12,9
Metalurji	17	1012	7	485	12	395	36	1892	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	36	1892	2,6
Meteor.	2	62	0	0	0	0	2	62	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	62	0,1
Orman	17	1274	5	396	0	0	22	1670	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	22	1670	2,3
Petrol	3	119	0	0	0	0	3	119	1	10	0	0	0	0	2	30	3	40	6	159	0,2
Tekstil	12	826	4	279	0	0	16	1105	1	6	1	14	1	20	1	20	4	60	20	1165	1,6
Uçak	4	181	0	0	0	0	4	181	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	181	0,2
Ziraat	160	5885	7	612	0	0	167	6497	1	1	1	40	0	0	0	0	2	41	169	6538	9,1
TOPLAM	624	37280	217	15999	40	1486	881	54765	144	1371	121	2016	44	515	165	6606	474	10508	1355	65273	91,5
Diğer	60	2598	13	664	13	378	86	3640	38	250	33	566	4	75	43	1526	118	2417	204	6057	8,5
TOPLAM	684	39878	230	16663	73	1864	967	58405	182	1621	154	2582	48	590	208	8132	592	12925	1559	71330	100

Mühendislik alanlarına ait kontenjanları ve rakamları daha rahat değerlendirebilmek için kontenjanları yüzdeler sırasına göre yerleştirip incelemekte fayda bulunmaktadır.

Tablo 6 – Sıralı Olarak Mühendislik Programları ve Kontenjanları 2010

	DEVLET		VAKIF		TOPLAM		
	PRO	KON	PRO	KON	PRO	KON	%
Makine	104	8192	53	1036	157	9228	12,9
Elektrik	91	6242	117	2587	208	8829	12,3
Bilgisayar	62	4209	129	3020	191	7229	10,1
İnşaat	80	5896	33	919	113	6815	9,5
Ziraat	167	6497	2	41	169	6538	9,1
Endüstri	45	2886	93	2133	138	5019	7,0
Gıda	47	2880	9	185	56	3065	4,3
Jeoloji	48	3036	0	0	48	3036	4,2
Çevre	45	2765	15	225	60	2990	4,1
Kimya	35	2451	14	232	49	2683	3,7
Metalürji	36	1892	0	0	36	1892	2,6
Maden	27	1777	0	0	27	1777	2,5
Orman	22	1670	0	0	22	1670	2,3
Harita	18	1191	0	0	18	1191	1,6
Tekstil	16	1105	4	60	20	1165	1,6
Jeofizik	16	966	0	0	16	966	1,3
Fizik	6	423	0	0	6	423	0,6
Gemi	7	325	2	30	9	355	0,5
Uçak	4	181	0	0	4	181	0,2
Petrol	3	119	3	40	6	159	0,2
Meteoroloji	2	62	0	0	2	62	0,1
TOPLAM	881	54765	474	10508	1355	65273	91,5
Diğer	86	3640	118	2417	204	6057	8,5
TOPLAM	967	58405	592	12925	1559	71330	100

2010 yılına ait üniversitelerimizin mühendislik disiplinlerine ait kontenjanlar incelendiğinde toplam kontenjanların % 81,87'sinin Devlet Üniversitelerine ait olduğu görülmektedir. Bu oranın % 68,27'si Normal Eğitim adı verilen gündüz eğitiminde, % 28,58'i ise II. Öğretim olarak anılan gece eğitime aittir. Ayrıca 39.878 kişilik kontenjanı ile Devlet Üniversitelerindeki Normal Eğitim, toplam mühendislik kontenjanının % 55,91'ini oluşturmaktadır.

Disiplinler göz önüne alınarak tablo değerlendirildiğinde kontenjanları en yüksek olan ilk beş mühendislik disiplininde Devlet Üniversitelerinin kontenjan oranları Makine Mühendisliğinde % 88,77, Elektrik Mühendisliğinde % 70,69, Bilgisayar Mühendisliğinde % 58,22, İnşaat Mühendisliğinde % 86,51 ve sadece 2 Vakıf programı bulunan Ziraat Mühendisliğinde ise % 99,37'dir.

Genel kontenjanlar dikkate alındığında, en fazla kontenjana sahip disiplinler 9.228 (% 12,9) öğrenci ile Makine Mühendisliği, 8.829 (% 12,3) öğrenci ile Elektrik Mühendisliği ve 7.229 (% 10,1) öğrenci ile Bilgisayar Mühendisliği takip etmektedir. Sadece 6 disiplin % 5'in

üzerinde bir orana sahipken, 5 mühendislik bölümünün genel kontenjandaki oranı ise % 1'den daha düşüktür.

Devlet üniversiteleri arasında; en fazla kontenjana sahip disiplinler % 11,4 öğrenci ile Makine Mühendisliği, % 9,1 öğrenci ile Ziraat Mühendisliği ve % 8,7 öğrenci oranı ile Elektrik Mühendisliği takip etmektedir. Kontenjan sıralamasında İnşaat Mühendisliği 4. sırada, Kimya Mühendisliği ise Endüstri, Ziraat, Çevre ve Jeoloji Müh. gibi disiplinlerin ardından 10. sırada yer almaktadır.

Aşağıdaki tabloda ise TMMOB'ne bağlı olmayan ve özellikle vakıf üniversitelerine ait bulunan programlar ve kontenjanlar ele alınmıştır.

Tablo 7 – Diğer Mühendislik Programlarına Ait Kontenjanlar 2010

	DEVLET		VAKIF		TOPLAM		
	PRO	KON	PRO	KON	PRO	KON	%
Bilişim	1	40	15	255	16	295	0,41
Biyomedikal	3	155	6	120	9	275	0,38
Genetik ve Biyomüh.	0	0	6	118	6	118	0,16
Biyomühendislik	7	275	4	70	11	345	0,48
Biyosistem	5	150	0	0	5	150	0,21
Cevher Hazırlama	2	50	0	0	2	50	0,07
Deniz Ulaştırma İşletme	7	360	2	30	9	390	0,54
Deri	1	60	0	0	1	60	0,08
Enerji Sistemleri	8	293	14	288	22	581	0,81
Geomatik	2	70	3	20	5	90	0,12
İmalat	8	271	3	30	11	301	0,42
İşletme	2	110	0	0	2	110	0,15
Kimya ve Süreç	1	35	0	0	1	35	0,04
Kontrol	2	70	3	38	5	108	0,15
Mekatronik	13	503	15	282	28	785	1,10
Malzeme Bilimi	7	360	0	0	7	360	0,50
Matematik	4	280	3	24	7	304	0,42
Müh. ve Doğa Bilimleri	0	0	3	366	3	366	0,51
Otomotiv	8	329	6	80	14	409	0,57
Polimer	1	55	0	0	1	55	0,07
Seramik	2	110	0	0	2	110	0,15
Sistem	0	0	3	70	3	70	0,09
Yazılım	2	64	32	626	34	690	0,96
TOPLAM	86	3.640	118	2417	204	6.057	8,49

Bu tabloda dikkatimizi çeken en önemli rakam, özellikle son yıllarda kontenjanı hızla artan mekatronik mühendisliği bölümüdür. Toplam 28 programa ait 785 kişilik kontenjanı ile genel mühendislik kontenjanları içinde % 1,1'lik bir orana sahiptir.

Tablo 6 ve Tablo 7 birlikte değerlendirildiğinde Devlet Üniversiteleri bünyesinde bulunan ve son yıllarda sayıları ve kontenjanları hızla artan Teknoloji Fakültelerinin toplam 1.864 kişilik kontenjanı ile % 2,61'lik bir orana sahip olmasıdır.

Kontenjan toplamında % 18,11'lik bir paya sahip olan vakıf üniversiteleri değerlendirmeye tabi tutulduğunda toplam tam burslu kontenjan 1.621 kişi ile % 2,27, % 50 burslu kontenjanın 2.582 kişi ile % 3,62, % 25 burslu kontenjan 590 kişi ile % 0,83 olduğu görülmektedir. Tam burslu dahil Vakıf Üniversitelerine ait toplam mühendislik bölümleri kontenjanları sadece 4.793 kişi ile % 6,72'lik bir orana sahiptir. Tam burslu, % 50 burslu ve % 25 burslu kontenjanlarda dahil olmak üzere Vakıf Üniversitelerindeki mühendislik kontenjanlarının sadece % 37,11'ini burslu kontenjanlar oluşturmaktadır.

Yine bu iki tablonun birlikte incelenmesinden de görüleceği gibi Devlet Üniversitelerinin sadece II. öğretiminin (gece öğretimi) kontenjanları Vakıf Üniversitelerinin toplam kontenjanlarından % 30 daha fazladır.

2011 yılında bu tablolardaki bu programlara ek olarak çoğu vakıf üniversitelerinde olmak üzere 206 yeni program ve 7.259 yeni öğrenci alınarak toplam mühendislik kontenjanı 78.589'a çıkartılmıştır. Bu duruma karşılık olarak çoğu Kıbrıs'ta bulunan nerede ise tamamı vakıf programı olan 80 bölüm 2011 yılında kapanmıştır. Bu bölümlerin arasında hiçbir öğrencinin kayıt yaptırmadığı 7 adet ziraat mühendisliğine bağlı devlet üniversitesi ve 1 adet Jeoloji Mühendisliğine (Tunceli Üni.) ait toplam 8 adet devlet üniversitesinde de bölümler ve kontenjanları kapatılmıştır.

Üniversitelerimize ait mühendislik kontenjanlarının artırılması ya da azaltılması bir yana özellikle taşrada bulunan Devlet Üniversiteleri ve Vakıf Üniversitelerinin tamamı göz önüne alındığında asıl önemli olanın ya da dikkate alınması gerekenin bu kontenjanlara ait doluluk oranlarıdır. İşsizlik oranı oldukça yüksek olan bazı disiplinler, bu disiplinlere ait taşra üniversitelerindeki kontenjanlar ve II. Öğretime ait kontenjanlar ve başta Kıbrıs yerleşkelerindeki Vakıf Üniversitelerine ait mühendislik kontenjanlarında yaşanan kontenjan boşlukları mühendisliğin ve ilgili bölümlerin tercih edilebilirliği konusunda önemli fikirler vermektedir.

Tablo 8 – Mühendislik Programlarına Ait Kontenjanların Doluluk Oranları 2010

	DEVLET				VAKIF					GENEL ORT.
	Nor. Öğr.	II. Öğr.	Tek. Fak.	ORT.	Tam Burs	% 50 Burs	% 25 Burs	Nor. Öğr.	ORT.	
Uçak	99,6	-	-	99,6	-	-	-	-	-	99,6
Gemi	98,7	98,7	-	98,7	100	-	-	-	100	98,8
Meteoroloji	98,3	-	-	98,3	-	-	-	-	-	98,3
Harita	96,4	97,0	-	96,6	-	-	-	-	-	96,6
Metalurji	96,5	98,6	88,6	94,2	-	-	-	-	-	94,2
Orman	94,0	92,5	-	93,7	-	-	-	-	-	93,7
Fizik	95,1	82,5	-	92,9	-	-	-	-	-	92,9
Gıda	96,9	95,1	-	96,4	100	100	80,0	22,2	63,2	91,1
Maden	92,5	86,9	-	90,9	-	-	-	-	-	90,9
Kimya	97,3	92,6	-	96,2	100	100	100	51,9	75,9	90,4
İnşaat	94,2	91,3	95,2	93,2	95,9	81,6	77,4	61,3	77,7	88,5
Jeofizik	92,1	78,8	-	87,9	-	-	-	-	-	87,9
Jeoloji	91,0	78,8	-	86,9	-	-	-	-	-	86,9
Makina	93,5	96,6	94,2	94,7	98,5	86,1	50,5	34,1	69,6	86,4
Çevre	92,7	94,3	0	93,2	100	73,9	0	30	59,6	85,9
Endüstri	98,7	98,8	69,5	97,4	98,1	86,7	83,9	48,1	78,7	84,8

GENEL	92,0	93,5	90,9	92,3	96,7	85,5	65,6	37,6	70,5	84,7
Ziraat	82,9	-	-	82,9	0	0	-	-	0	82,0
Elektrik	98,1	98,5	95,6	98,0	96,0	88,5	60,9	33,2	69,2	81,7
Tekstil	90,2	88,4	-	89,8	100	42,9	0	0	35,7	79,0
Bilgisayar	98,4	96,6	87,1	97,2	97,6	85,7	64,3	31,5	68,1	77,3
Petrol	98,1	-	-	98,1	100	-	-	16	44	71,0

2010 yılında üniversitelerimizin mühendislik disiplinlerine ait 71.330 kişilik kontenjanın sadece 60.416'sının yani % 84,7'sinin dolmasıdır. Doluluk oranları Devlet Üniversitelerinde % 92,3, Vakıf Üniversitelerinde % 70,5 dolaylarındadır. Devlet Üniversitelerindeki doluluk oranları ise ağırlıklı olarak gece eğitimi olarak adlandırılan II. öğretimde olduğu gözlenmektedir. En düşük doluluk oranı ise % 37,6'lık bir rakamla Vakıf Üniversitelerinin ücretli programlarına aittir.

Tablo 8 dikkatle incelendiğinde toplam 245 ayrı programda 7.067 kontenjana hiçbir öğrenci talip olmamıştır. Söz konusu bu kontenjan açığı toplam kontenjanın % 9,9'unu teşkil etmektedir. Başta Vakıf Üniversitelerinin normal eğitimleri başta olmak üzere çok ciddi kontenjan boşluklarının yaşandığı görülmektedir.

Bu programlar ağırlıklı olarak vakıf üniversitelerinin ücretli kısımlarına, Kıbrıs, Bosna ya da Azerbaycan'da bulunan üniversitelerin programlarında bulunmaktadır. Boş kontenjanların % 75,1'i vakıf üniversitelerinde bulunmaktadır.

Ancak mühendislik disiplinlerinin ya da bölümlerin doluluk oranlarının bu şekilde incelenmesi bizlere çok da net sonuçlar vermeyebilir. Çünkü Elektrik Mühendisliği, Tekstil Mühendisliği, Bilgisayar Mühendisliği ve Petrol Mühendisliği'nin Devlet Üniversitelerindeki doluluk oranları ortalamaların çok üzerinde olmasına rağmen vakıf üniversitelerinde yaşanan boşluklar nedeniyle bu oran çok aşağılara hatta ortalamanın altına çekilmiştir. Bu durumun en canlı örneği Petrol Mühendisliğidir. Öğrenciler açısından son derece popüler bir branş olan Petrol Mühendisliği, Kıbrıs'da bulunan bir Vakıf Üniversitesinde yaşanan kontenjan boşluğu nedeni ile en son sırada yer almaktadır.

Bu nedenle üniversitelerimizdeki mühendislik disiplinlerine farklı bir açıdan bakmakta fayda vardır. Aşağıdaki Tablo 9'da 2010 yılı içinde Üniversitelerimizin Mühendislik programlarına ait en yüksek giriş puanıyla öğrenci alan ilk üç program, ilk beş program ve ilk on programda yaşanan doluluk oranları verilmiştir. Mühendislik disiplinleri bazında ele alınan bu tabloda da görüleceği gibi, öğrenciler tarafından popüler olarak kabul edilen bölümler Tablo 8'de daha alt sıralarda yer alsada da bu tabloda en üstlerde yer almaktadır.

Tablo 9 – Mühendislik Programlarına Ait Doluluk Oranları 2010

	(A)		İLK 3 BÖLÜM	İLK 5 BÖLÜM	İLK 10 BÖLÜM	GENEL ORTALAMA
1	16	Endüstri	100	100	100	84,8
2	20	Bilgisayar	100	100	100	77,3
3	18	Elektrik	100	100	99,8	81,7
4	1	Uçak	99,5	99,6	99,6	99,6
5	10	Kimya	100	99,3	99,4	90,4
6	11	İnşaat	99,8	99,8	99,1	88,5
7	14	Makina	100	99,5	99,0	86,4

8	2	Gemi	98,6	99,1	98,8	98,8
9	5	Metalurji	98,3	98,5	98,8	94,2
10	8	Gıda	99,3	99,6	98,8	91,1
11	3	Meteoroloji	98,3	98,3	98,3	98,3
12	4	Harita	98,5	97,6	96,4	96,6
13	9	Maden	97,9	97,2	95,6	90,9
14	6	Orman	93,5	93,8	94,9	93,7
15	13	Jeoloji	96,9	96,5	94,5	86,9
16	17	Ziraat	93,2	92,5	94,2	82,0
17	7	Fizik	96,7	95,0	92,9	92,9
18	12	Jeofizik	95,4	94,1	92,9	87,9
19	15	Çevre	95,3	95,0	92,7	85,9
20	19	Tekstil	93,3	91,4	92,0	79,0
21	21	Petrol	98,1	85,3	71,0	71,0

Yukarıdaki tabloda çeşitli mühendislik disiplinlerine ait en yüksek puanla öğrenci alan ilk 3, ilk 5 ve ilk 10 bölümün doluluk oranları verilmiştir. Son sütunda Tablo 8’de yer alan Genel Doluluk Ortalaması, (A) sütununda bu genel ortalama ile kaçınıcı sırada yer aldığı gösterilmektedir. İlk sütunda ise İlk 10 bölüme göre bir sıralama yapılmıştır.

Endüstri, Bilgisayar ve Elektrik Mühendisliği gibi gençler arasındaki popüler olan bölümler ilk üç sırada yer almaktadır. Oysa (A) sütununda da görüldüğü gibi bu üç bölüm Genel Doluluk Oranlarında ilk 15 sırada dahi yer almamaktadır. Kimya, İnşaat ve Makine gibi eski ve her dönem revaçta olan bölümler de ilk 7’lik dilimde yer almaktadır.

Devlet üniversitelerinde açık kalan programlarda toplam 1.484 kontenjan açığı kalmıştır. Mühendislik alanındaki bu kontenjan açığı, üniversitelerin toplam lisans kontenjan açığının % 21’idir. Bu açıkların 1.219’u (% 82.1) Ziraat Mühendisliğine bağlı bölümlerdir. İkinci sırada 131 (% 8.8) kontenjan açığı ile Jeoloji Mühendisliği bulunmaktadır.

Tablo 10’daki rakamlar yaklaşık 77.000 ÖSS giriş puanının farklı programlara göre aritmetik ortalaması alınarak hesaplanmıştır. Bu hesaplamalar yapılırken sayılar % 0,7 civarında olan lise birincisi, TÜBİTAK proje puanları, engelli kontenjanı gibi farklı kategoriler hesaba katılmayarak, her bir öğrencinin aldığı çıplak puanlar ortalamaya dahil edilmiştir.

Mühendislik bölümlerinin bu sıralamalardaki yeri, aritmetik ortalamaları, ÖSS girişindeki branş sıralaması ve sınavdaki genel reel sıralaması eldeki 77.000 veriden yararlanılarak hesaplanmıştır. Bu kadar veri ışığında hesaplamalar 10.000/1 aralığında hesaplanabilmekte, bu rakamda gerek sıralamalarda, gerekse de reel sıralamalarda +/- 1,3 kişi hata ile hesaplanmaktadır.

Öğrencilerin sıralamasından yola çıkarak hesaplanan reel sıralaması sadece ve sadece öğrencilerin bu sıralamalarının 1,25 ile çarpımı sonucunda ulaşılmıştır. Bu rakam birçok lisede açılan MF ve TM şubelerinin oranı ve yıllardır dersanelerde görev yapan deneyimli hocaların hesaplama için önerdiği orandır. Son üç yılın Milli Eğitim rakamlarına da bakıldığında liselerde açılan 10 şubenin yaklaşık % 80’i tüm mühendislik birimlerini içine alan sayısal şubelerden, % 20’si ise sözel bölümlerden oluşmaktadır.

Tablo 10 - Mühendislik Programları 2010 ÖSS Giriş Puanları

	DEVLET ÜNİVERSİTELERİ				VAKIF ÜNİVERSİTELERİ					GENEL ORTALAMA		
	Nor. Öğr.	İl. Öğr.	Tek. Fak.	ORT.	Tam Burs	% 50 Burs	% 25 Burs	Nor. Öğr.	ORT.	Sırası	Reel Sırası	Puanı
Uçak	519,888	-	-	519,888	-	-	-	-	-	8.558	10.697	519,888
Gemi	488,247	486,717	-	487,915	-	-	-	-	-	22.118	27.647	487,915
Petrol	486,485	-	-	486,485	436,478	-	-	287,621	362,051	41.394	51.742	450,954
Meteoroloji	449,446	-	-	449,446	-	-	-	-	-	42.290	52.862	449,446
Elektrik	474,615	426,388	425,088	456,127	479,082	368,712	308,119	294,181	335.381	60.123	75.153	421,737
Endüstri	474,884	430,426	353,246	456,475	474,577	396,212	357,901	309,195	354,678	66.275	82.843	413,161
İnşaat	445,277	400,672	369,452	426,301	443,068	361,010	308,815	285,685	306,267	68.798	85.997	409,843
Makina	431,054	389,239	364,600	411,419	481,965	371,328	346,996	308,032	348,993	72.706	90.882	404,818
Bilgisayar	474,733	415,631	375,612	453,912	477,009	364,317	308,114	298,525	335,280	73.077	91.346	404,356
Kimya	419,825	327,049	-	397,569	453,074	364,313	437,736	290,265	350,466	81.972	102.465	393,495
Gıda	406,772	347,244	-	392,118	461,499	396,814	315,584	277,676	326,577	85.694	107.117	389,183
Harita	395,944	367,955	-	383,160	-	-	-	-	-	91.253	114.066	383,160
Metalurji	412,790	370,080	321,821	382,849	-	-	-	-	-	91.547	114.433	382,849
AVERAJ	395,847	364,497	366,081	385,661	451,867	370,531	325,761	298,194	334,818	96.335	120.418	377,792
Fizik	375,101	254,841	-	350,083	-	-	-	-	-	128.130	160.162	350,083
Tekstil	359,483	319,533	-	349,396	386,965	270,125	-	-	328,532	130.095	162.618	348,610
Çevre	361,362	315,607	-	346,564	422,517	301,157	-	236,546	299,558	135.599	169.498	344,588
Maden	323,221	280,716	-	309,567	-	-	-	-	-	193.257	241.571	309,567
Jeoloji	312,597	260,586	-	294,660	-	-	-	-	-	223.320	279.150	294,660
Orman	300,792	272,778	-	294,149	-	-	-	-	-	224.392	280.490	294,149
Jeofizik	309,574	261,156	-	292,783	-	-	-	-	-	292.783	365.978	292,783
Ziraat	287,134	238,602	-	281,793	-	-	-	-	-	251.485	314.356	281,793

Tablo 10'un Averaaj Sütunu incelendiğinde en yüksek puan oranını Vakıf Üniversitelerinde Tam Burslu programlarda olduğu görülmektedir. Aslında bu oran çoğu mühendislik disiplininde Devlet Üniversitelerinin normal öğretim programına çok yakın gözükse de, üç büyük kentteki bazı vakıf üniversitelerinin Makina, Bilgisayar, Elektrik gibi bölümlerine oldukça yüksek puanla öğrenci almalarından kaynaklanmaktadır.

Yine Averaaj Sütununun son bölümünde görüleceği gibi 2010 yılında 377,792 puan alan bir öğrenci ortalama olarak üniversitelerimizin mühendislik bölümlerinden birine kayıt yaptırmaya hakkı kazanmıştır. Bu puanı alan öğrenci 2010 Öğrenci Seçme Sınavında sayısal sıralamada 96.335. olarak yer almıştır. 2010 yılında branş dışı yerleştirmeler olmasına rağmen öğrencilerin % 81'inin sayısal bölümden sınava girdiği düşünülürse, 96.335'nci olan bir öğrencinin yaklaşık 1.700.000 kişinin girdiği sınavda 120.418'nci olacağı hesaplanmaktadır.

Puan yerine sıralama tablosu konulduğunda; sıralaması en yüksek puanlı bölümlerini Vakıf Üniversitelerinin Tam Burslu programları oluşturmaktadır. Bu programları sırasıyla Devlet Üniversitelerinin Normal Öğretimi, Vakıf Üniversitelerinin % 50 Burslu programları, Teknoloji Fakülteleri ve Devlet Üniversitelerinin II. Öğretimleri takip etmektedir. Bu programların ardından Vakıf Üniversitelerine bağlı diğer programlar gelmektedir.

Tablo 10 dikkatle incelendiğinde sadece devlet üniversitelerinin normal öğretimlerinin yer aldığı Uçak, Gemi, Petrol ve Meteoroloji mühendislikleri en yüksek puanlarla öğrenci yerleşen bölümler olmuşlardır. Bu disiplinlerden sadece Gemi Mühendisliğinde 1 program II. Öğretimde, Petrol Mühendisliğinde ise bir Vakıf üniversitesinin çeşitli programları bulunmaktadır.

Bu mühendislik disiplinlerinden hemen sonra gerek devlet, gerekse de vakıf üniversitelerinde birçok programı bulunan Elektrik, Endüstri, İnşaat, Makine ve Bilgisayar mühendislikleri gelmektedir. Çok fazla öğrenci kontenjanı ve programı olan bu mühendislik disiplinlerinin öğrenciler arasında son derece popüler olması bu bölümlerin giriş puanlarının yükselmesine neden olmaktadır. Son sıralarda ise Maden, Jeoloji, Orman, Jeofizik ve Ziraat gibi Vakıf Üniversiteleri programları olmamasına rağmen, özellikle iş sıkıntısı olan çeşitli mühendislik disiplinleri yer almaktadır.

Ancak doluluk oranları bölümünde görüldüğü gibi mühendislik disiplinlerinin ya da bölümlerin giriş puanlarının bu şekilde incelenmesi bizlere çok da net sonuçlar vermeyebilir. Çünkü az sayıda ve çoğunlukla devlet üniversitelerine öğrenci alan mühendislik disiplinleri yüksek giriş puanı ortalamalarına sahipken Elektrik, Bilgisayar, Makine, İnşaat ve Endüstri Mühendislikleri gibi öğrenciler arasında son derece popüler olan bölümler daha alt sıralarda yer almaktadırlar.

Bu nedenle üniversitelerimizdeki mühendislik disiplinlerine farklı bir açıdan bakmakta fayda vardır. Aşağıdaki Tablo 11'de 2010 yılı içinde Üniversitelerimizin Mühendislik programlarına ait en yüksek giriş puanıyla öğrenci alan ilk üç program, ilk beş program ve ilk on programlara ait giriş puanları ortalaması sıralı olarak verilmiştir. Mühendislik disiplinleri bazında ele alınan bu tablodan da görüleceği gibi, öğrenciler tarafından popüler olarak kabul edilen bölümler Tablo 10'da daha alt sıralarda yer alsa da bu tabloda en üstlerde bulunmaktadır.

Tablo 11 - Mühendislik Programları 2010 ÖSS Giriş Puanları

		İLK 3		İLK 5		İLK 10		GENEL ORTALAMA		
		Sırası	Puanı	Sırası	Puanı	Sırası	Puanı	Sırası	Reel Sırası	Puanı
1	Elektrik (5)	112	562,242	376	557,513	2.464	540,831	60.123	75.153	421,737
2	Bilgisayar (9)	1.128	549,797	1.510	547,236	3.903	534,995	73.077	91.346	404,356
3	Endüstri (6)	1.644	546,334	2.362	541,514	8.097	521,199	66.275	82.843	413,161
4	Uçak (1)	5.373	529,542	8.554	519,882	8.554	519,882	8.558	10.697	519,888
5	Makine (8)	1.510	547,412	3.175	537,896	10.325	515,109	72.706	90.882	404,818
6	İnşaat (7)	7.519	522,876	10.272	515,247	15.605	502,276	68.798	85.997	409,843
7	Kimya (10)	8.604	519,742	12.096	510,511	21.866	488,449	81.972	102.465	393,495
8	Gemi (2)	13.403	507,359	15.243	503,096	22.121	487,915	22.118	27.647	487,915
9	Gıda (11)	22.780	486,537	26.570	478,874	36.792	459,204	85.694	107.117	389,183
10	Petrol (3)	22.805	486,484	41.376	450,954	41.376	450,954	41.394	51.742	450,954
11	Meteor. (4)	42.294	449,446	42.294	449,446	42.294	449,446	42.290	52.862	449,446
12	Metal. (13)	18.085	496,611	25.775	480,386	42.825	448,555	91.547	114.433	382,849
	TÜMÜ	30.812	470,349	37.443	458,032	49.195	438,351	96.335	120.418	377,792
13	Çevre (16)	30.655	470,869	31.981	468,284	52.857	432,511	135.599	169.498	344,588
14	Harita (12)	52.434	433,164	59.937	421,998	74.496	402,470	91.253	114.066	383,160
15	Tekstil (15)	67.171	411,999	71.727	406,075	96.572	377,544	130.095	162.618	348,610
16	Ziraat (21)	93.757	381,940	98.638	375,411	106.324	368,099	251.485	314.356	281,793
17	Jeoloji (18)	52.488	433,081	71.741	406,057	110.268	364,553	223.320	279.150	294,660
18	Maden (17)	56.836	426,582	76.002	400,745	113.358	361,928	193.257	241.571	309,567
19	Fizik (14)	64.637	415,360	98.954	375,101	128.126	350,083	128.130	160.162	350,083
20	Jeofizik (20)	98.502	375,544	127.920	350,238	180.876	316,228	227.258	284.072	292,783
21	Orman (19)	166.450	324,425	170.260	322,212	186.602	313,121	224.392	280.490	294,149

Yukarıdaki tabloda çeşitli mühendislik disiplinlerine ait en yüksek puanla öğrenci alan ilk 3, ilk 5, ve ilk 10 bölümün doluluk oranları verilmiştir. Parantez içindeki rakamlar Tablo 10'daki sıralamalarını göstermektedir. Puanı bölümünde o kategoride yer alan bölümlerin ortalama bölüm giriş puanları, sırası sütununda da bu programlara giren öğrencilerin ortalama başarı sıralamaları verilmektedir. Tablo 11'deki bu sıralamalar İlk 10 sütunu dikkate alınarak yapılmış bir sıralamadır. Genel Ortalama sütununda ise Tablo 10'da olduğu gibi genel görünümü sunmak açısından verilmektedir.

Elektrik, Bilgisayar, Endüstri, Uçak, Makine ve İnşaat bölümleri bu tablonun üst sıralarında kendine yer bulmuştur. Bu bölümler iş bulma konularında daha şanslı, gençler arasında daha popüler ve üniversitelerin bolca açmış oldukları bölüm ve programlardır. Yine bu tabloda dikkate çeken bir diğer konu da Ziraat, Jeoloji, Maden, Jeofizik ve Orman mühendisliği gibi disiplinlerin yine son sıralarda yer almasıdır.

Kontenjanları daha az sayıda olan mühendislik disiplinlerinde önemli bir değişiklik gözlenmezken, özellikle ortalamanın altında kalan birçok mühendislik alanında pek bir değişiklik yaşanmamaktadır.

2010 yılında üniversitelerin mühendislik disiplinlerine girmek isteyen adaylar için Yüksek Öğrenim Geçiş Sınavı (YGS) ve Lisans Giriş Sınavı (LGS) olmak üzere iki kademe sınav gerçekleştirilmektedir. Bu sınavlardan Yüksek Öğrenim Geçiş Sınavı'nda (YGS) Türkçe'den

40, Sosyal Bilimler'den 40, Matematik'ten 40 ve Fen Bilimleri'nden 40 sorunun yanıtlanması gerekmektedir.

2010 yılında başlatılan bir çalışma ile üniversitelerimizin mühendislik alanlarına ağırlıklı olarak matematik ve fen bilimlerinden oluşan MF-4 puan türü ile öğrenci alınmaktadır. Lisans Giriş Sınavı'nda (LGS) ise Matematik'den 50, Geometri'den 30, Fizik'ten 30, Kimya'dan 30 ve Biyoloji'den 30 soruyu yanıtlamakları gerekmektedir. YGS ve LGS sınavlarının toplamında ise 330 soruyu yanıtlamaları gerekmektedir.

Tablo 12 – Üniversitelerin Mühendislik Disiplinlerine Girişte Cevaplanan Soru Sayıları*

	AVERAJ	330 SORUDAN	YÜZDE	Sırası	Reel Sırası	Puanı
Uçak	33,8	304	92	8.558	10.697	519,888
Gemi	30,8	277	84	22.118	27.647	487,915
Petrol	27,4	246	74	41.394	51.742	450,954
Meteoroloji	27,3	245	74	42.290	52.862	449,446
Elektrik	24,7	222	67	60.123	75.153	421,737
Endüstri	23,9	215	65	66.275	82.843	413,161
İnşaat	23,6	212	64	68.798	85.997	409,843
Makina	23,1	207	63	72.706	90.882	404,818
Bilgisayar	23,1	207	63	73.077	91.346	404,356
Kimya	22,1	198	60	81.972	102.465	393,495
Gıda	21,7	195	59	85.694	107.117	389,183
Harita	21,1	189	57	91.253	114.066	383,160
Metalürji	21,1	189	57	91.547	114.433	382,849
AVERAJ	20,6	185	56	96.335	120.418	377,792
Fizik	18,1	162	49	128.130	160.162	350,083
Tekstil	17,9	161	48	130.095	162.618	348,610
Çevre	17,5	157	47	135.599	169.498	344,588
Maden	14,3	128	39	193.257	241.571	309,567
Jeoloji	12,9	116	35	223.320	279.150	294,660
Orman	12,9	116	35	224.392	280.490	294,149
Jeofizik	12,7	114	34	292.783	365.978	292,783
Ziraat	11,7	105	31	251.485	314.356	281,793

* Uçak ve Gemi için Geometri, FKB'de 30 soru ve diğerlerinden yeteri kadar yapılmıştır.

Bu tabloda dikkatimizi çeken bir başka konu da; % 63-67 bandında yani soruların 2/3'ünü yapan bir öğrenci popüler olan Elektrik, Endüstri, İnşaat, Makine, Bilgisayar mühendisliği gibi mühendislik bölümlerine çok rahatlıkla girebilmesidir. Tablonun altında ise sınavlarda sorulan 330 sorunun % 31-39 bandında bulunan yaklaşık 1/3'ünü yapan öğrencilerin üniversitelerimizin Maden, Jeoloji, Orman, Jeofizik ve Ziraat mühendisliği bölümlerine rahatlıkla girebildiğidir. Averaaj sütununda da gözlenebileceği gibi YGS ve LGS sınavında sorulan 330 sorudan 185'ini (%56) yapan bir öğrencinin üniversitelerimizin ortalama bir mühendislik programına girebildiği yönündedir.

2010 yılında üniversitelerimizin mühendislik programlarını tercih eden öğrenciler arasında yapılan çalışmalarda elde edilen sonuçlardan birisi de mühendislik programlarının tercih edilme oranlarına aittir. Aşağıda yer alan Tablo 13'de bölümlere göre öğrencilerin kaçınıcı tercihlerini mühendislik branşlarına yaptıklarına aittir.

Tablo 13 – Mühendislik Bölümlerinin Tercih Edilme Oranları

	1.Tercih	2.Tercih	3.Tercih	4.Tercih	5.Tercih	6.Tercih	7.Tercih	8.Tercih	9.Tercih	10 ve Daha Arkada	Pro. Başına Tercih	Toplam Tercih	Ortalama
Uçak	291	228	170	130	118	111	104	91	77	678	2002	8.010	55,8
İnşaat	114	121	122	125	124	122	120	117	115	1542	2626	296.769	41,3
Harita	83	97	104	110	113	116	118	116	113	1569	2543	45.777	40,5
Meteor.	103	84	56	58	54	50	46	45	41	664	1204	2.408	38,8
Gemi	119	110	105	90	85	70	68	59	54	524	1289	11.604	36,3
Makina	63	70	74	76	78	79	79	79	77	1165	1845	291.601	30,3
Gıda	66	68	70	72	73	71	73	71	71	995	1633	91.485	28,6
Elektrik	73	75	75	73	67	63	60	56	53	638	1238	258.866	26,9
GENEL	62	58	55	53	53	51	51	49	47	679	1167	1.521.275	23,8
Endüstri	39	40	38	39	38	38	37	36	35	435	777	107.336	22,1
Bilgisayar	55	43	42	39	37	35	34	32	30	379	731	139.718	21,1
Metalurji	30	36	39	42	44	43	44	43	45	691	1062	38.259	20,5
Çevre	25	28	31	35	36	40	40	42	42	769	1094	65.680	19,6
Kimya	38	42	44	47	48	49	49	50	50	716	1138	55.789	18,6
Petrol	77	41	31	30	29	26	25	23	20	248	551	3.309	15,7
Fizik	31	31	29	27	23	23	23	20	19	312	540	3.242	13,1
Ziraat	12	12	13	15	15	16	16	16	16	304	439	74.211	13,1
Tekstil	30	29	32	32	34	33	34	31	33	573	867	17.341	12,9
Jeofizik	15	19	21	21	25	24	24	25	28	486	693	11.092	12,2
Jeoloji	15	18	21	22	23	25	27	28	29	565	777	37.307	12,2
Orman	24	24	26	27	29	28	29	28	29	566	815	17.932	11,2
Maden	17	19	19	20	20	23	24	24	25	458	654	17.676	10,1

2010 yılı ÖSS tercih formlarında her adaydan 30 adet tercihte bulunmaları istenilmiştir. Mühendislik alanında bir veri olmamakla birlikte, ÖSYM'nin 2010 yılı üniversite giriş istatistiklerini gösteren web sitesinde tercih hakkı kazanan öğrencilerin ortalama olarak 22,78 tercih yaptıkları belirtilmektedir. Tercih yapan bu öğrenciler ise ortalama olarak 8,27. sırada bulunan tercihlerine yerleştikleri anlaşılmaktadır. Bu oran Tablo 14'de de görüleceği gibi mühendislik branşları için ortalama 12,6'dır.

Tablo 13 dikkatle incelendiğinde 2010 yılında Üniversitelerimizin mühendislik branşlarını tercih eden öğrencilerin ağırlıklı olarak ilk üç tercihte yoğunlaştığı görülmektedir. Tercih edilme oranları daha alt sıralarda olan bölümlerde doğal olarak bu durum farklılaşmaktadır.

Toplam 71.330 mühendislik kontenjanına 1.521.275 kez talip olunmuş, yani bir mühendislik kontenjanına 23,8 öğrenci talip olmuştur. En çok talip olunan bölüm 296.000 tercihle İnşaat Mühendisliği, 291.000 tercihle Makine Mühendisliği ve 258.000 tercihle Elektrik Mühendisliğidir. Bu üç mühendislik disiplininin tercih edilme oranları tüm mühendislik branşlarının % 55,5'ini oluşturmaktadır. Başka bir deyişle mühendisliği tercih eden adayların yarısından fazlası inşaat, makine ve elektrik mühendisliğini tercih etmektedirler.

Öğrencilerin tercih sıralamasında son sıralarda yer alan mühendislik bölümleri ise Maden, Jeoloji, Jeofizik gibi yer bilimleri ile ilgili mühendislik alanlarıdır. Bu disiplinler arasında son sırada yer alan Maden Mühendisliğini sadece 17,676 kişi tercih etmiştir. Başka bir deyişle maden mühendisliği alanındaki mevcut bir kontenjana 10,1 kişi talip olmuştur.

Tablo 13’de üniversitelerin mühendislik bölümlerini tercih eden öğrencilerin oranları verilirken, aşağıdaki Tablo 14’de üniversitelerin mühendislik bölümlerine yerleşen öğrencilerin hangi tercihlerine yerleştiklerine dair bilgiler verilmiştir.

Tablo 14 – Mühendislik Bölümlerine Yerleşen Öğrencilerin Tercih Sıraları

	1-5. Sıra	6-10. Sıra	11-15. Sıra	16-20. Sıra	21-25. Sıra	26-30. Sıra	Genel Ortalama
Uçak	118	34	9	11	7	2	5,9
Fizik	144	102	60	47	32	32	10,7
Meteoroloji	17	12	14	8	5	6	11,5
Bilgisayar	1544	1316	1169	939	576	298	11,6
Gemi	107	68	75	43	40	22	11,6
Ziraat	1588	1104	920	697	555	445	11,8
Jeofizik	242	227	169	127	87	78	11,9
Endüstri	1080	951	853	716	474	225	11,9
Elektrik	1782	1663	1599	1329	882	479	12,4
Jeoloji	714	647	501	416	351	266	12,6
Orman	470	315	266	236	209	174	12,6
Tekstil	288	247	203	132	141	110	12,6
ORTALAMA	13145	12767	11751	10056	7208	4632	12,6
Petrol	31	31	24	23	24	10	13,1
Harita	222	277	253	205	145	89	13,1
İnşaat	1275	1399	1342	1131	808	531	13,2
Gıda	470	690	687	559	378	197	13,3
Kimya	430	581	529	502	357	211	13,7
Makina	1597	1757	1792	1689	1255	777	13,8
Metalurji	312	369	379	368	275	167	14,1
Maden	267	370	309	364	186	206	14,2
Çevre	447	607	598	424	421	307	14,3

Bilindiği gibi 2010 yılında yerleştirmeye hak kazanan öğrenciler tercih formlarında toplam 30 tercih yapma hakkına sahip olmuşlardır. Toplam 1.521.275 kez tercih edilen toplam 71.330 mühendislik kontenjanına yerleşen öğrenciler ortalama olarak 12,6. tercihlerine yerleşmişlerdir.

Tablo 14’de 5’erli dilimler olarak gösterilen bölüm yerleştirmelerinde, en fazla birinci tercihinde bulunanlar yerleşmişlerdir. İlk üç tercihine yerleşenlerin sayısı % 13,5, ilk 5 tercihe yerleşen öğrencilerin oranı % 22, ilk on tercihine yerleşenlerin oranı ise % 43’dür. Kısacası

Tablo 15 – 2010 Yılında Mühendislik Programlarını Tercih Edenler ve Yerleşenlere Ait Bilgiler

	TERCİH EDENLER							YERLEŞENLER						
	Toplam Tercih Eden Aday	Birinci Sırada Tercih Eden		İlk Üç Sırada Tercih Eden		İlk On Sırada Tercih Eden		Toplam Yerleşen Aday Sayısı	Birinci Tercih Olarak Yerleşen		İlk Üç Tercihine Yerleşen Aday		İlk On Tercihine Yerleşen Aday	
		Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%		Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Bilgisayar	139.633	10.654	7,6	27.020	19,3	74.531	53,3	5.844	409	6,9	1.082	18,5	2.867	49,0
Çevre	65.443	1.547	2,3	5.171	7,9	21.649	33,1	2.902	53	1,8	239	8,2	1.046	36,0
Elektrik	258.866	15.418	5,9	46.924	18,1	139.210	53,7	7.655	429	5,6	1.093	14,2	3.408	44,5
Endüstri	106.656	5.480	5,1	16.508	15,4	52.607	49,3	4.300	246	5,7	695	16,1	2.031	47,2
Fizik	3.242	188	5,7	549	16,9	1.520	46,8	423	39	9,2	105	24,8	252	59,5
Gemi	11.604	1.075	9,2	3.014	25,9	7.640	65,8	355	18	5,1	62	17,4	175	49,2
Gıda	91.485	3.710	4,0	11.441	12,5	39.695	43,3	2.971	54	1,8	235	7,9	1.160	39,0
Harita	45.777	1.508	3,2	5.133	11,2	19.472	42,5	1.191	18	1,5	98	8,2	499	41,8
İnşaat	295.813	12.821	4,3	40.335	13,6	136.054	45,9	6.490	240	3,6	728	11,2	2.676	41,2
Jeofizik	11.092	249	2,2	902	8,1	3.669	33,0	930	57	6,1	155	16,6	469	50,4
Jeoloji	37.307	765	2,0	2.671	7,1	11.248	30,1	2.893	153	5,2	453	15,6	1.361	47,0
Kimya	55.789	1.901	3,4	6.180	11,1	22.969	41,1	2.615	74	2,8	247	9,4	1.014	38,7
Maden	17.676	483	2,7	1.550	8,7	5.889	33,3	1.737	108	6,2	288	16,5	860	49,5
Makina	178.643	4.472	2,5	15.699	8,7	62.762	35,1	5.379	157	2,9	465	8,6	1.756	32,5
Metalurji	38.259	1.105	2,8	3.832	10,0	14.832	38,7	1.870	66	3,5	187	10,0	681	36,4
Meteoroloji	2.408	206	8,5	487	20,2	1.198	49,7	62	9	14,5	16	25,8	29	46,7
Orman	17.932	533	2,9	1.642	9,1	6.075	33,8	1.670	150	8,9	323	19,3	785	47,0
Petrol	3.309	462	13,9	898	27,1	2.021	61,0	143	8	5,5	20	13,9	62	43,3
Tekstil	17.341	618	3,5	1.866	10,7	6.525	37,6	1.121	49	4,3	164	14,6	535	47,7
Uçak	8.010	1.167	14,5	2.763	34,4	5.882	73,4	181	36	19,8	95	52,4	152	83,9
Ziraat	74.141	2.071	2,7	6.605	8,9	25.241	34,0	5.311	410	7,7	1.029	19,3	2.694	50,7
AVERAJ	1.521.275	66.433	4,4	201.190	13,5	660.689	44,6	56.053	2.783	4,9	7.779	13,8	24.512	43,7

2010 yılında toplam 30 tercih hakkı bulunan ve üniversitelerin mühendislik bölümlerini tercih eden öğrencilerin yarısına yakını ilk 10 tercihi içinde yer alan mühendislik programlarına yerleştirilmişlerdir.

Yine Tablo 14’de de dikkatimizi çeken en önemli nokta Uçak ve Havacılık bölümünün tercihler tablosunda olduğu gibi yerleştirme sırasında da uzak ara ilk sırada olduğudur. Uçak ve Havacılık bölümlerindeki bir kontenjana 55,8 kişi talip olurken, tercih edenler arasında ortalama olarak 5,9. tercih edenler yerleştirilmiştir

Uçak ve Havacılık mühendisliği göz ardı edilirse üniversitelerin mühendislik programlarına yerleştirilen tüm öğrenciler bölümlerine ortalama olarak 10,7 ile 14,3. tercihleri arasındaki sıkışmış bir dilime yerleştirilmişlerdir. Bu durum ise 30 tercihte bulunulan bütün mühendislik programlarının ortalama olarak sadece 3,6’lık bir dilime sıkışmış olmalarıdır.

Bir diğer önemli nokta ise Maden Mühendisliği haricinde Jeoloji ve Jeofizik gibi yer bilimlerini konu alan bölümlerin ortalamanın üstünde bir yerleştirme payına sahip olmalarıdır. Bu durumun aksine İnşaat ve Makine gibi gençler arasında popüler olan mühendislik programlarının yerleştirme ortalamalarının altında yer almasıdır. Bir diğer dikkate değer noktada Çevre Mühendisliği gibi oldukça gündemde olan bir mühendislik disiplininin en son sırada yer almasıdır.

Yine yukarıdaki Tablo 15’de daha iyi anlaşılabilmesi için mühendislik bölümlerini tercih eden ve yerleşen adaylara dair istatistikî bilgiler verilmiştir.

Tablo 16 – 2010 Yılında Mühendislik Programlarına Yerleşenlere Ait Bazı Bilgiler

	Top. Öğr.	Yerleşenlerin Cinsiyetleri		Yerleşenlerin Orta Öğrenim Durumu				Yerleşenlerin Mezuniyet Yılları			
		Kadın	Erkek	Lise Son	Mezun	Üni. Öğr.	Diğer	2010	2009	2008	≤ 2007
Bilgisayar	5826	1744	4082	3141	1950	523	212	3142	1806	208	670
Çevre	2902	1427	1475	1286	1054	432	130	1285	986	103	528
Elektrik	7655	1312	6343	3991	2913	575	176	3992	2660	329	674
Endüstri	4300	2369	1931	2623	1306	277	94	2624	1258	139	279
Fizik	423	157	266	189	118	94	22	189	104	24	106
Gemi	355	18	337	201	131	17	6	201	122	16	16
Gıda	2971	2093	878	1495	1190	225	61	1495	1069	97	310
Harita	1191	344	847	490	566	112	23	490	510	51	140
İnşaat	6490	1008	5482	3001	2620	663	206	3001	2375	250	864
Jeofizik	930	289	641	353	287	205	85	334	259	45	272
Jeoloji	2893	822	2071	955	949	672	317	959	775	149	1010
Kimya	2615	1659	956	1455	805	297	58	1455	732	85	343
Maden	1737	244	1493	695	549	365	128	695	470	79	493
Makina	8873	890	7983	4745	3164	769	195	4751	2953	280	889
Metal.	1854	356	1498	945	695	147	67	946	665	56	187
Meteor.	62	31	31	36	21	4	1	36	16	7	3
Orman	1670	512	1158	683	621	235	131	685	533	59	393
Petrol	143	14	129	58	77	7	1	58	64	9	12
Tekstil	1121	617	504	505	335	230	51	505	301	44	271
Uçak	181	41	140	143	33	4	1	143	32	3	3
Ziraat	5311	1874	3437	1757	1894	1125	537	1759	1583	224	1745
AVERAJ	59503	17821	41682	28747	21278	6978	2502	28745	19273	2257	9208

Tablo 16’de mühendislik bölümlerine yerleşen öğrencilerin cinsiyetleri ve orta öğretim (lise) tahsillerine ait bilgiler sunulmuştur. Bu bölümlere ait cinsiyet sütunu değerlendirildiğinde mühendislik bilimlerinin bir erkek mesleği olduğu görülebilir. 2010 yılında mühendislik bölümlerine yerleşen öğrencilerin 41.682 (% 70,1)’si erkek iken sadece 17.821 (% 29,9)’u kadındır. Kısacası bölümlere kayıt yaptıran öğrencilerin 1/3 dahi kadın değildir.

İncelemeye tabii tutulan toplam 21 adet mühendislik disiplininden sadece 9 adedi kadın öğrenci ortalaması olan % 29,9’un altındadır. Ancak bu bölümler Makine, İnşaat ve Elektrik gibi çok fazla sayıda kontenjanı olan bölümler olunca kadın öğrenci ortalaması oldukça düşük kalmaktadır. Kadın öğrencilerin, erkek öğrencilerden daha fazla sayıda olduğu bölümler sadece Endüstri, Gıda, Kimya, Meteoroloji ve Tekstil Mühendisliği bölümleridir. En az sayıda (-% 15) kadın öğrencinin yerleştiği bölümler ise Maden, Gemi, Makine ve Petrol Mühendisliği bölümleridir.

2010 yılında üniversitelerimizin mühendislik bölümlerine yerleşen öğrencilerin orta öğrenim durumları incelendiğinde, bölümlere kayıt yaptıran öğrencilerin yaklaşık yarısının (% 48,4) lise son öğrencisi ya da başka bir deyişle, liseden o yıl mezun olan, ilk girişinde yerleşen öğrencilerden oluştuğu gözlenmektedir.

İlk yıl istedikleri bölümlere kayıt yaptıramayan öğrencilerden ikinci ÖSS girişinde mühendislik bölümlerine kayıt yaptıranların oranı % 26,3, üçüncü girişinde kayıt yaptıranların oranı % 5,9 ve daha sonraki yıllarda kayıt yaptıranların oranı % 2,8’dir. Yani ilk yıl istedikleri bölümlere kayıt yaptıramayan lise mezunu öğrencilerin 2010 yılında mühendislik bölümlerine kayıt yaptırma oranları % 35,1’dir. Büyük bir çoğunluğu bir üniversite mezunu olan diğer sütununda yer alan öğrencilerin oranı ise % 4,1’dir.

Bu kategoriyi bölümler bazında değerlendirdiğimizde aşağıdaki tablo ile karşılaşmaktayız. Tablo 13’de de görüldüğü gibi gençler arasında oldukça revaçta olan Bilgisayar, Elektrik, Endüstri, Kimya, Gıda ve Makine gibi mühendislik bölümleri sınava ilk kez giren lise son öğrencileri tarafından tercih edilmekte, İnşaat mühendisliği gibi popüler olan bölümde ortalamaya çok yakın seyretmektedir. Üniversite öğrencileri sütununda ise daha az tercih edilen bölümlerden Fizik, Jeoloji, Orman, Tekstil ve Ziraat mühendisliği gibi bölümlerin ortalamasının üzerinde yer aldıkları görülmektedir. Bu durum bize özellikle puanları düşük olan öğrencilerin mühendislik titrine sahip olabilmek için daha az tercih edilen ve kayıt şanslarının yüksek olduğu bu bölümlere yöneldiklerinin göstermektedir.

Özellikle üniversitelerimizin mühendislik programlarına kayıt yaptıran öğrencilerin yaşlarını incelemek için bizlere ışık tutacak “yerleşenlerin mezuniyet yılları” sütununun incelemesinde de yukarıdaki bilgileri destekleyen veriler gözlenmektedir. Bu kategoride mühendislik bölümlerine kayıt yaptıran öğrencilerden % 48,4’ü 2010 yılında, % 31,3’ü 2009 yılında, % 4,3’ü 2008 yılında ve % 15,7’si daha önceki yıllarda liseden mezun olmuştur. Tablodaki ≤ 2007 sütununda ağırlıklı olarak 2000’li yıllarda liseden mezun olanların yanısıra 90’lı yıllarda liseden mezun olanlar azımsanmayacak bir ağırlıkta oldukları gözlenmekte, 1989 yılında mezun olanlar dahi bulunmaktadır.

Aşağıda yer alan Tablo 17’de ise 2010 yılında üniversitelerimizin mühendislik bölümlerine yerleştirilen öğrencilerin hangi puan türü ile yerleştirildikleri, mezun oldukları lise türü ve öğrencilerin ikametgah adresleri temelinde bilgi vermektedir.

Tablo 17 – Öğrencilerin Alanları, Lise Türleri ve İkametgâhları

	Toplam Öğrenci	Yerleşenlerin Orta Öğrenim Okul Türü					Yerleşenlerin Alanları		Yerleşenlerin İkametleri			
		Lise	Anadolu Lisesi	Fen Lisesi	Özel Lise	Diğer	Sayısal	Sözel	Okul Kenti	Coğrafi Bölge	3 Büyük Kent	10 Büyük Kent
Bilgisayar	5799	1642	2738	235	668	516	5622	177	1575	2836	2329	3191
Çevre	2901	1579	844	15	296	167	2818	84	743	1570	1004	1494
Elektrik	7654	1781	3922	338	757	856	7295	358	1974	3562	2506	3781
Endüstri	4299	869	2318	183	690	239	4264	34	1354	2291	2002	2692
Fizik	423	192	153	1	50	27	401	22	109	184	199	252
Gemi	355	35	227	23	27	43	352	3	74	136	107	170
Gıda	2970	1299	1254	10	252	155	2922	48	498	1265	820	1358
Harita	1191	539	494	8	74	76	1182	9	153	398	254	452
İnşaat	6490	2072	3026	136	698	558	6394	96	1334	2867	2016	3020
Jeofizik	930	552	163	1	96	118	825	105	272	515	384	479
Jeoloji	2896	1930	428	7	263	268	2528	368	752	1379	756	1204
Kimya	2615	1022	1184	34	275	100	2581	34	694	1050	1161	1524
Maden	1737	995	351	7	179	205	1542	195	430	732	457	743
Makina	8879	2864	4324	173	803	715	8598	282	1799	4247	3347	5125
Metal.	1870	567	844	16	131	312	1641	229	328	772	645	991
Meteor.	62	7	40	1	7	7	62	0	15	22	18	27
Orman	1670	1086	229	1	90	264	1331	339	236	655	243	557
Petrol	143	44	67	3	12	17	141	2	13	26	31	44
Tekstil	1120	568	337	2	146	67	1030	31	253	483	295	539
Uçak	181	7	112	20	25	17	180	1	72	83	100	126
Ziraat	5315	3500	665	9	426	715	4509	807	1475	2706	860	2060
AVERAJ	59500	23150	23720	1223	5965	5442	56218	3224	14153	27779	19534	29829

* Bu kategoride; Çok Programlı Lise, Yabancı Dil Ağırlıklı Çok Programlı Lise, Anadolu Öğretmen Lisesi, Açık Öğretim Lisesi ve Askeri Liseler sıralanmıştır.

** Bu bölümde Üniversitenin bulunduğu kent “Okul Kenti, Üniversitenin bulunduğu coğrafi bölge “Coğ. Bölge”, İstanbul, Ankara ve İzmir kentlerinden gelen öğrenciler “3 büyük kent” ve bu üç büyük kente ilave olarak Adana, Bursa, Konya, Trabzon, Samsun, Antalya ve Eskişehir’de ikamet eden öğrenciler “10 büyük kent” olarak belirlemiştir. Bu nedenlerle sütunlardaki öğrenci toplamı toplam yerleşen öğrencilerden fazla görülmektedir.

2010 yılında üniversitelerimizin mühendislik bölümlerine kayıt yaptıran öğrencilerin, 2010 yılı ÖSS’nda gerçekleştirilen yeniden yapılanma ile özellikle mühendislik bilimlerinde sayısal dışında da yerleştirme yapılabilmesinin yolu açılmıştır. Böylece 56.218 öğrenci (% 94,5) sayısal puanı ile 3.224 öğrenci de (% 5,5) alan dışı puanlar ile üniversitelerin mühendislik bölümlerine yerleşmişlerdir.

Aynı tabloda öğrencilerin orta öğrenim durumları incelendiğinde; ilk dikkati çeken durum genel lise ya da düz lise denilen orta öğrenim kurumları ile Anadolu Lisesi öğrencilerinin mühendislik bölümlerindeki fazlalığıdır. Toplam 59.500 öğrencinin 23.720’si (% 39,6) Anadolu Lisesi mezunu, 23.150’si (% 38,8) Genel Lise mezunudur. Bu iki lise grubu 2010 yılında mühendislik bölümlerine yerleşen öğrencilerin % 78,7’sini oluşturmaktadır. Bu grupları 5.965 (% 9,9) öğrenci ile özel liseler, 5.442 (% 9,5) ile aralarında meslek liselerinin de bulunduğu gruptaki liseler ve 1.223 (% 2,0) ile Fen Liseleri takip etmektedir.

Sınavla girilen ve en yüksek puanların alındığı Fen Liseleri ve Anadolu Liseleri kategorinde her iki grupta da ortalamaların üzerinde bir yüzdeye sahip olan bölümler Bilgisayar, Elektrik, Endüstri, Gemi, İnşaat, Petrol ve Uçak Mühendisliği bölümleridir. Her iki lise grubunda da ortalamanın altında kalan mühendislik bölümleri Çevre, Fizik, Jeoloji, Jeofizik, Maden, Orman, Tekstil ve Ziraat mühendislikleridir. Orta öğretimde sınavla öğrenci alan Fen ve Anadolu liselerinin toplamının % 50'den fazla öğrenci bulunduran mühendislik bölümleri ise, Bilgisayar, Elektrik, Endüstri, Gemi, Makine, Meteoroloji ve Uçak mühendislikleridir.

Üniversitelerin mühendislik bölümlerine yerleştirilen öğrencilerin ikamet ettikleri iller ve coğrafi bölgelerde incelendiğinde; öğrencilerin % 23,2'sinin ikametgâh adreslerinin bulunduğu illerdeki mühendislik bölümlerini tercih ettikleri görülmektedir. Bu durum dışında mühendislik disiplinlerini tercih eden öğrencilerin % 43,2'si o ilin bulunduğu coğrafi bölgeden gelmektedir. 2010 yılında üniversitelerin mühendislik bölümlerine yerleştirilen öğrencilerin % 32,5'i üç büyük ilimizden, % 48,8'i de 10 büyük ilimizden öğrenim görmeye gelmektedirler.

Kendi buldukları illerde mühendislik eğitimi görmeyi en fazla tercih edenler Uçak, Endüstri ve Jeofizik mühendisliğini tercih eden öğrencilerdir. Yine üç büyük ilimizden gelen öğrenciler değerlendirildiğinde ise Uçak, Fizik ve Endüstri mühendisliklerini tercih eden öğrencilerdir.

SONUÇ OLARAK

Bu çalışmada, 2010 yılında üniversitemizin mühendislik bölümlerine yerleşen veya kayıt yaptıran öğrencilerin üniversite giriş sınavında, ÖSYM'ne verdikleri bazı bilgiler ve sınavdaki başarıları istatistikî olarak değerlendirilmeye çalışılmıştır. Bu çalışmadan da görüldüğü gibi 2010 yılında üniversitelerin mühendislik bölümleri; kayıt yaptıran öğrenciler uzun yıllardır olduğu diğer meslek gruplarına oranla daha fazla tercih edildikleri bölümler olmuştur. Ancak bu duruma paralel olarak öğrencilerin bölümlere girişteki başarı sıralamaları da yıllar geçtikçe gerilere düşmektedir.

Gençlerimize mühendis tanımına uygun ve bir mühendiste bulunması gereken özellikleri kazandıracak, orta öğretimden başlayarak kendi yeteneklerine ve ilgi alanlarına göre donanım elde edebilecekleri bir yüksek öğrenim ve mühendislik eğitimi görmeleri en büyük arzumdur.

Nadir AVŞAROĞLU

Maden Mühendisi

Ankara-2012

KAYNAKCA :

1 – İstanbul Kültür Üniversitesi, Şubat 2011

2 - YÖK (www.yok.gov.tr)

3 - “Türkiye’de Mühendislik Eğitimi ve Maden Mühendisliği Eğitimine Genel Bir Bakış” Nadir Avşaroğlu, 2007, Yayınlanmamış Rapor

4 - “Türkiye’de Maden Mühendisliği Öğrenci Profili Araştırması” Nadir Avşaroğlu, 2007, Yayınlanmamış Rapor

5- ÖSYM Bilgileri (www.osym.gov.tr)

6- 2010 Yılında Üniversitelerimizin Maden Mühendisliği Bölümlerine Kayıt Yaptıran Öğrencilerin ÖSS Profili ve Çeşitli Bilgiler Nadir Avşaroğlu, 2011, Yayınlanmamış Rapor